

KESKKONNAAMET

Ruth Rajaveer
Riigimetsa Majandamise Keskus
ruth.rajaveer@rmk.ee

Teie 13.09.2024

Meie 10.10.2024 nr 7-9/24/18952-2

Maa kasutusse andmine pilliroo varumiseks

Austatud Ruth Rajaveer

Soovite Keskkonnaameti tingimusi pilliroo varumiseks Riigimetsa Majandamise Keskuse haldusalal olevatele maaüksustele. Maaüksused ja nende katastritunnused on nimetatud Teie poolt edastatud kirjas¹. Roo kogumiseks soovitud maaüksused paiknevad, kas Matsalu rahvuspargis, Silma looduskaitsealal, Puhtu-Laelatu looduskaitsealal või Mullutu-Loode looduskaitsealal.

Pilliroo varumisel tuleb arvestada Matsalu rahvuspargi, Puhtu-Laelatu ja Mullutu-Loode looduskaitsealade kaitse-eeskirjade ning looduskaitseaduses kehtestatud tingimustega. Lisaks tuleb arvestada nimetatud alade kaitsekorralduskavades nimetatud kaitsekorralduslike meetmetega. Vastavalt looduskaitseaduse §-le 25 on kaitsekorralduskava kaitstava loodusobjekti alapõhise kaitse korraldamise aluseks.

Kasutusse antavatel aladel esinevad erinevad kaitsealused liigid, enamasti III kaitsekategooriasse kuuluvad linnud. Samuti asuvad rendile antavatel aladel kaitstavad Natura elupaigatüübid, sealhulgas poollooduslikud kooslused. Kaitsealuse loomaliigi isendi püüdmine ja tahtlik häirimine paljunemise, poegade kasvatamise, talvitumise ning rände ajal keelatud². Lisaks on keelatud looduslikult esinevate lindude pesade ja munade tahtlik hävitamine ja kahjustamine ning lindude tahtlik häirimine³. Lisaks on keelatud III kaitsekategooria taimede, seente ja selgrootute loomade hävitamine ja loodusest korjamine ulatuses, mis ohustab liigi säilimist selles elupaigas⁴.

1. Matsalu rahvuspark

Pilliroo varumiseks kasutusse antavad maatükid asuvad Matsalu rahvuspargis Siselahe, Välsilahe, Puise metsa, Suitsu või Neidsaare sihtkaitsevööndites. Matsalu rahvuspargi kaitseala eesmärk on kaitsta Matsalu lahe ja roostiku ning neid ümbritsevate niitude ja metsade ning saarerikka Väinamere bioloogilist mitmekesisust, maastikuilmet, kaitsealuseid liike, rahvusvahelise tähtsusega veelindude rändepeatuspaike, vee- ja rannikulinnustiku pesitsus-

¹ Registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 13.09 nr 7-9/24/18952

² Looduskaitseadus (edaspidi LKS) § 55 lg 6

³ LKS § 55 lg 6¹

⁴ LKS § 55 lg 8

sulgimis- ja toitumisalasid, Lääne-Eestile iseloomulikke külamaastikke ja kultuuripärandit, sealhulgas rahvakultuuri, taluarhitektuuri ja asustusstruktuuri, tagades nende säilimise, taastamise, uurimise, tutvustamise ja arengule kaasaaitamise⁵.

Suitsu ja Neidsaare sihtkaitsevööndite kaitse-eesmärk on poollooduslike koosluste säilitamine ja taastamine, linnustiku puhke-, toitumis- ja pesitsusaegse rahu tagamine, kaitsealuste liikide ja nende elupaikade kaitse ja taastamine ning kultuuripärandi objektide ja kaitstavate looduse üksikobjektide säilitamine⁶.

Siselahe ja Välislahe sihtkaitsevööndite kaitse-eesmärk on vee-, ranniku- ja poollooduslike koosluste, veelindude pesitsemis-, rändepeatus- ja sulgimisalade, kaitsealuste liikide ja nende elupaikade ning Matsalu siselahe roostiku soodsa seisundi säilitamine ja taastamine⁷.

Puise metsa sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on Lääne-Eestile iseloomulike metsa-, soo- ja poollooduslike koosluste ning nende liigirikkuse säilitamine ja taastamine, kaitsealuste liikide ja nende elupaikade kaitse ning kultuuripärandi objektide ja kaitstavate looduse üksikobjektide säilitamine ning vanade laane-, salu- ja soovikumetsade ja neile metsadele iseloomuliku elustiku mitmekesisuse säilitamine ja taastamine⁸.

Matsalu rahvuspargis Suitsu ja Välislahe sihtkaitsevööndites on lubatud inimeste viibimine ajavahemikus 1. juulist kuni veebruari lõpuni ning Neidsaare sihtkaitsevööndis ajavahemikus 1. augustist kuni 14. veebruarini. Siselahe sihtkaitsevööndis on aastaringne liikumiskeeld⁹. Keskkonnaameti nõusolekul on sihtkaitsevööndis lubatud pilliroo ja adru varumine¹⁰.

Sihtkaitsevööndis on lubatud sõidukiga sõitmine märgistatud teedel ning muudel aladel on sõidukiga ja maastikusõidukiga sõitmine lubatud Keskkonnaameti nõusolekul ning kaitseeeskirjaga lubatud töödel, sealhulgas põllu- ja metsamajandustöödel¹¹.

Kasutusse antavatel aladel on Eesti looduse infosüsteemi andmetel registreeritud mitmed erinevad III kaitsekategooriasse kuuluvad linnuliigid ning II kaitsekategooriasse kuuluv hüüp (*Botaurus stellaris*). Lisaks paiknevad rendile antavatel aladel Natura 2000 kaitstavad elupaigatüübid.

Matsalu rahvuspargis tuleks pilliroo varumisel arvestada, et ulatuslik pilliroo ala on muutunud aegade jooksul väga ühetaoliseks ja tihedaks, mistõttu pilliroo varumisel on tähtis roll kevadel saabuvatele rändlindudele toitumiseks ja puhkamiseks sobivate vabavee-alade loomisel. Pilliroo varumisega on ka võimalik vähemalt mingil määral eemaldada surnud orgaanikat. Seetõttu saab pilliroo varumist Matsalu roostikus lugeda oluliseks looduskaitseks tegevuseks.

Kuna roo varumine on väga ilmastikutundlik, eriti Matsalu siselahe, kus veetaseme kõikumised ja varane lumikate võivad muuta roovarumise võimatuks, siis tuleb roo varumist teostada jääkatte olemasolul. Madala veetaseme puhul oleks võimalik roo niitmine ka külmumata pinnaselt. Roostikus tekitatud mudased augud võivad olla väga väärtuslikud toitumiskohad lindudele.

⁵ VV 17.03.2023 määrus nr 34 „Matsalu rahvuspargi kaitse-eeskiri“

⁶ Matsalu rahvuspargi kaitse-eeskiri § 12 lg 1

⁷ Matsalu rahvuspargi kaitse-eeskiri § 12 lg 3

⁸ Matsalu rahvuspargi kaitse-eeskiri § 12 lg 2

⁹ Matsalu rahvuspargi kaitse-eeskiri § 13 lg 2

¹⁰ Matsalu rahvuspargi kaitse-eeskiri § 13 lg 7

¹¹ Matsalu rahvuspargi kaitse-eeskiri § 5 lg 3

2. Puhtu-Laelatu looduskaitseala

Puhtu-Laelatu looduskaitseala eesmärk on kaitsta, taastada ja säilitada eluslooduse mitmekesisust, looduslikke ja poollooduslikke kooslusi, kaitsealuseid liike, rahvusvahelise tähtsusega veelindude rändepeatuspaiku, vee- ja rannikulinnustiku pesitsus-, sulgimis- ja toitumisalasid¹².

Roo kogumiseks kasutusse antav maaüksus asub Laelatu sihtkaitsevööndis. Laelatu sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on elustiku mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine, kaitsealuste liikide elupaikade kaitse, ranniku ja veelinnustiku kaitse, Mõisalahe, Kasse lahe, kinnikasvanud Heinlahe, Rame Tamme madalsoo ja neid ümbritsevate poollooduslike ja metsakoosluste soodsa seisundi tagamine ning Laelatu puisniidu kaitse¹³.

Keskkonnaameti nõusolekul on Laelatu sihtkaitsevööndis lubatud kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks ning poollooduslike koosluste ilme ja liigikoosseisu tagamiseks vajalik tegevus, sealhulgas pilliroo ja adru varumine¹⁴. Sihtkaitsevööndis on lubatud sõidukiga sõitmine märgistatud teedel ning muudel aladel on sõidukiga ja maastikusõidukiga sõitmine lubatud Keskkonnaameti nõusolekul ning kaitse-eeskirjaga lubatud töödel, sealhulgas põllu- ja metsamajandustöödel¹⁵.

Puhtu-Laelatu looduskaitsealal antakse rendile üks katastriüksus, kus kaitsealustest taimeliikidest on alal registreeritud lääne-mõõkrohi (*Cladium mariscus*). Rendile antava ala piirist on välja jäetud kõrval asuv soostunud niit (7230).

3. Silma looduskaitseala

Silma looduskaitsealakaits-eesmärk on kaitsta rahvusvahelise tähtsusega veelindude rändepeatus-, pesitsus- ja sulgimispaiku, looduslikke ja poollooduslikke kooslusi, kaitsealuseid liike ja nende elupaiku¹⁶.

Silma looduskaitsealal asuvad maatükid Tagalahe-Sutlepa, Hundinuia ja Vööla-Kudani sihtkaitsevööndites ning Kudani piiranguvööndis. Hundinuia sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on ökosüsteemide arengu tagamine loodusliku protsessina. Tagalahe-Sutlepa ja Vööla-Kudani sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on vee-, ranna-, niidu-, soo- ja metsakoosluste säilitamine või taastamine, looduse mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine ning kaitsealuste liikide elupaikade kaitse.

Sihtkaitsevööndis poollooduslike koosluste esinemisaladel on nende ilme ja liigikoosseisu taastamiseks ja säilitamiseks vajalik heina ja roo niitmine, loomade karjatamine, puu- ja põõsarde harvendamine ja kujundamine¹⁷. Sihtkaitsevööndis on Keskkonnaameti nõusolekul lubatud pilliroo varumine¹⁸. Piiranguvööndis on Keskkonnaameti nõusolekul pilliroo varumine külmumata pinnasel¹⁹.

Eesti looduse infosüsteemi andmetel on kasutusse antaval alal registreeritud mitmed III kaitsekategooria liigid ning II kaitsekategooriasse kuuluvad sarvikpütt (*Podiceps auritus*),

¹² VV 26.10.2017 määrus nr 153 "Puhtu-Laelatu looduskaitseala kaitse-eeskiri"

¹³ Puhtu-Laelatu looduskaitseala kaitse-eeskiri § 10 lg 3

¹⁴ Puhtu-Laelatu looduskaitseala kaitse-eeskiri § 11 lg 2 p 2, 8

¹⁵ Puhtu-Laelatu looduskaitseala kaitse-eeskiri § 5 lg 3

¹⁶ VV 11.02.2016 määrus nr 19 "Silma looduskaitseala kaitse-eeskiri" § 1 lg 1 p 1

¹⁷ Silma looduskaitseala kaitse-eeskiri § 12

¹⁸ Silma looduskaitseala kaitse-eeskiri § 10 lg 1 p 5

¹⁹ Silma looduskaitseala kaitse-eeskiri § 15 lg 2 p 3

väikeluik (*Cygnus columbianus bewickii*) ja väikehuik (*Zapornia parva*). 55201:001:0879 katastriüksuse vahetus läheduses Hundinuia sihtkaitsevööndis paiknevad Keskkonnaregistri andmetel I kategooria linnuliigi merikotka (*Haliaeetus albicilla*) kaks pesapuud.

„Silma looduskaitseala ja Karjatsimere hoiuala kaitsekorralduskava“ (2017-2026) kohaselt on Silma looduskaitsealal määratletud liigikaitseks kõige olulisemad roostikud ning nende majandamise osakaalud (100%, 20% või 0%) igale alale eraldi, kusjuures 100% osakaal tähendab, et neid roostikke võib majandada kogu ulatuses ning antud kaitsekorralduskava perioodil ei kavandata seal ka rannaniidu taastamist. Vastavalt kaitsekorralduskava eelnõule on katastriüksustel 52001:004:0362, 52001:005:0343, 55201:001:0872, 55201:001:0879 lubatud roogu varuda 20% ulatuses rooalast ning katastriüksustel 52001:004:0363, 52001:004:0364, 100% ulatuses.

4. Mullutu-Loode looduskaitseala

Mullutu-Loode kaitseala kaitse-eesmärk on kaitsta rannikulõukaid ja veeökosüsteeme, rahvusvahelise tähtsusega veelindude rändepeatus- ja pesitsuspaiku, looduslikke ja poollooduslikke kooslusi, kaitsealuseid liike ning nende elupaiku²⁰.

Roo varumise alad jäävad Mullutu-Loode looduskaitseala Parila, Vennati ja Vägara sihtkaitsevöönditesse. Parila ja Vennati sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on metsa-, soo- ja niidukoosluste, kaitstavate liikide ning nende elupaikade kaitse²¹. Vägara sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on rahvusvahelise tähtsusega veelindude rändepeatus- ja pesitsuspaiga, metsa-, soo- ja niidukoosluste, kaitstavate liikide ning nende elupaikade kaitse²².

Poollooduslike koosluste esinemisaladel on nende ilme ja liigikoosseisu taastamiseks ja säilitamiseks vajalik rohu ja roo niitmine, loomade karjatamine, puu- ja põõsarinde harvendamine või raadamine²³. Sihtkaitsevööndis on Keskkonnaameti nõusolekul lubatud pilliroo ja adru varumine²⁴.

Taotletud roo varumise alad paiknevad alal, millele on koostatud kaitsekorralduskava²⁵. Kaitsekorralduskava käsitleb ka roo varumist ja selle tingimusi tulenevalt roostiku olulisusest lindude elupaigana. Kaitsekorralduskavas on roo varumise alal roostiku osaline säilitamine (20-30% ulatuses) hinnatud tähtsaks meetmeks ala kaitse-eesmärkide soodsa seisundi tagamiseks.

Pilliroo varumine poollooduslike koosluste levikualadel ei kahjusta nende koosluste soodsa seisundi saavutamist LKS § 32 lg 2 ja LKS § 3 lg 1 tähenduses, sest roostumine ei ole nendele kooslustele eriomane ökoloogiline seisund. Elupaiga seisund loetakse LKS § 3 lg 1 tähenduses soodsaks, kui selle looduslik levila ja alad, mida elupaik oma levila piires hõlmab, on muutumatu suurusega või laienemas ja selle pikaajaliseks püsimiseks vajalik eriomane struktuur ja funktsioonid toimivad ning tõenäoliselt toimivad ka prognoosimisulatusse jäävas tulevikus ja elupaigale tüüpiliste liikide seisund on soodus.

²⁰ VV 16.04.2021 määrus nr 37 "Mullutu-Loode looduskaitseala moodustamine ja kaitse-eeskiri"

²¹ Mullutu-Loode looduskaitseala kaitse-eeskiri § 11 lg 1

²² Mullutu-Loode looduskaitseala kaitse-eeskiri § 11 lg 4

²³ Mullutu-Loode looduskaitseala kaitse-eeskiri § 7

²⁴ Mullutu-Loode looduskaitseala kaitse-eeskiri § 12 lg 2 p 9

²⁵ Mullutu-Loode hoiuala, Loode tammiku, Linnulahe, Loodenina ranna ning Mullutu, Nasva ja Loode merikotka püsielupaikade kaitsekorralduskava 2015–2024, kinnitatud Keskkonnaameti peadirektori 21.01.2015 käskkirjaga nr 1-4.2/15/40

Keskkonnaamet on seisukohal, et pilliroogu on lubatud varuda kavandatud rendialadel ning pilliroo varumine ei kahjusta kaitstavate alade kaitse-eesmärkide saavutamist ega loodusobjektide seisundit, kui täidetakse allpool nimetatud tingimusi.

Keskkonnaameti nõusolekul on eespool nimetatud kaitstavatel aladel lubatud pilliroogu varuda järgnevalt:

1. Matsalu rahvusparki sihtkaitsevööndites on lubatud lõigata pilliroogu ja teostada väljavedu külmunud pinnaselt ja püsiva jääkatte olemasolul 15. novembrist 1. aprillini või kuni jääkatte lagunemiseni;
2. Puhtu-Laelatu looduskaitsealal on lubatud lõigata pilliroogu ja teostada väljavedu külmunud pinnaselt ja jää pealt 16. novembrist kuni 1. aprillini või kuni jääkatte lagunemiseni;
3. Mullutu-Loode looduskaitsealal on roovarumine on keelatud lindude pesitsusperioodil (15. märtsist või jääminekust kuni 31. juulini);
4. Silma looduskaitsealal on roo varumine lubatud 15. novembrist kuni 1. märtsini või püsiva jääkatte olemasolul kuni rändlindude (haned, luiged) saabumiseni, kuid mitte kauem kui 15. aprillini. Katastriüksusel 55201:001:0879 Hundinuia sihtkaitsevööndi alal on merikotka pesitsusaegse häirimise vältimiseks lubatud tööde teostamise ajaks 15. november kuni 14. veebruar;
5. Roovarumisel tuleb lähtuda mosaiiksuse põhimõttest, st lõigatud alad peavad vahelduma lõikamata aladega. Pilliroo lõikamisel jätta kasvama pilliroo saarekesed (lõigatud ala laius ei tohi ületada 50 meetrit, vahemaa järgmise lageda alaga peab olema vähemalt 25 meetrit) lindudele pesitsemiseks ja varitsemiseks;
6. Silma looduskaitsealal on lubatud pilliroovarumise osakaal 20% katastriüksustel 52001:004:0362, 52001:005:0343, 55201:001:0872, 55201:001:0879 ning osakaal 100% katastriüksusetel 52001:004:0363, 52001:004:0364, 67401:009:0168. Silma looduskaitsealal on lubatud külmumata pinnaselt või veest pilliroogu niita käsitsi omatarbeks;
7. Pilliroo väljaveo ajal ei tohi rikkuda pinnast ja teid;
8. Varutud pilliroogu ei tohi ladestada kaitsealale kauem kui 15. aprillini, Puhtu-Laelatu looduskaitsealal mitte kauem, kui 31. märtsini;
9. Prahti (joogipudelid, nõõrid jne) ja tehnikat ei tohi maha jätta.

Lisaks seab Keskkonnaamet tingimuseks, et kui pilliroo varumise ala paikneb inventeeritud poollooduslike koosluste alal ning poollooduslike koosluste alal soovitakse kooslusi taastada, tuleb lõpetada roovarumise leping ennetähtaegselt, et alal taastada poollooduslikud kooslused.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Meeli Kesküla

juhtivspetsialist

looduskasutuse osakond

Helerin Lilleleht 56802117

helerin.lilleleht@keskkonnaamet.ee